

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

56

Dilek AĞRI:	Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Barış İLTER:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	
Ali GÜLMEZ:	Think - Tank Kuruluşları
Volkan YARAMIŞ:	
Çağrı SAĞLAM:	

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

AVRUPA BİRLİĞİ:

Avrupa Birliği ülkeleri 2014 yılından başlayarak üç yıl içinde, emisyon izinlerinin satışını geciktirerek, taslak karbon piyasasının düzenlemeleri için ilk anlaşmaları önümüzdeki aylarda talep edeceklerdir. 28 üye devletin yetkilileri, 2020'ye kadar, AB Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) karbon ödeneklerinden 900 milyon çekme konusu için AB Parlamentosu ile görüşmelere başlamaya neredeyse oybirliğiyle karar verdiler.

<http://www.businessweek.com/news/2013-11-19/eu-said-to-weigh-december-deal-on-2014-2016-carbon-fix-timetable>

<http://www.energymarketprice.com/SitePage.asp?act=NewsDetails&newsId=13311&trydf=>

İSPANYA:

İspanya'da yenilenebilir enerji sektörü, enerji reformu yasasının hızlı ilerleyişinden şikâyet etmektedir. Dört İspanyol yenilenebilir enerji kuruluşu, enerji reformu yasasında gerçekleştirilecek birçok değişikliği tartışmaya yeterince zaman verilmemesini ve yasa sürecinin çok hızlı ilerlemesini protesto etmektedir. Fotovoltaik Enerji Üreticileri Ulusal Birliği (ANPIER), Yenilenebilir Enerji Üreticileri Derneği (APPA), Protermo Güneş ve İspanyol Fotovoltaik Birliği (UNEF) Meclis Başkanını, söz konusu yasanın madde madde tartışılması için yeterince zaman vermeye çağırdılar.

<http://www.solarserver.com/solar-magazine/solar-news/current/2013/kw47/spanish-renewable-energy-sector-denounces-fast-tracking-of-energy-reform-law.html>

İTALYA - RUSYA:

İtalyan enerji devi Eni çarşamba günü, %29'luk hissesini Rus petrol devi Gazprom Neft ve bağımsız doğalgaz üreticisi Novatek konsorsiyumundan oluşan Rus doğal gaz üreticisi SeverEnergia'ya 2,94 milyar dolara satmayı kabul ettiğini söyledi. Anlaşmaya göre, 1,35 trilyon metre küp tahmini doğal gaz rezervi üzerinden, Gazprom Neft ve Novatek, SeverEnergia'nın yaklaşık %80'lik kontrolüne sahip olacaktır.

<http://www.turkishweekly.net/news/158835/italy-39-s-eni-to-sell-stake-in-russian-gas-venture-for-2-9bln.html>

ALMANYA:

Siemens Alman Kuzey Denizi'nde iki off-shore rüzgâr enerjisi santrali için yeni sipariş aldı. Şirket her biri 6 MW'lık 97 rüzgâr türbini tedarik edecektir. Toplamda 582 MW kapasiteye sahip olacak olan Gode Rüzgâr 1 ve Gode Rüzgâr 2 projeleri, Almanya'da yaklaşık 600.000 haneye yetecek kadar çevre dostu enerji temin edecektir. Toplam yatırım maliyeti 2,2 milyar € olan ve Kuzey Denize inşa edilecek olan Gode Rüzgâr 1 (252 MW) ve Gode Rüzgâr 2 (330 MW) rüzgâr santrallerinin 2015 yılının ilk yarısında yapımına başlanması, 2016 yılının ikinci yarısı da devreye alınması planlanmaktadır.

<http://www.windpowerengineering.com/construction/projects/siemens-awarded-order-two-wind-power-plants-german-north-sea/>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ÇİN:

Çin'in hızla büyüyen ekonomisinin, istikrarlı bir kalkınmaya yönelik enerji kaynakları güvenliğinin sağlanması hususunun ülkenin siyasi liderleri için baskı unsuru olduğu kaydediliyor. Çin'in şehirleşmesi ve ekonomik dengesinin yeniden kurulmasının dünya enerji piyasaları açısından önemli sonuçları olacağı değerlendiriliyor. BP verilerine göre, 2030 yılına kadar Çin'in enerji talebinin dünya toplam enerji talebinin %25'ini teşkil edeceği ve enerji üretim-tüketim açığının ABD ve AB'den daha büyük olacağı tahmin ediliyor. Çin'in doğal gaz tüketiminde büyük artış öngörülmesi nedeniyle boru hattı altyapısı ve LNG kapasitesine büyük yatırımlar yapıldığı kaydediliyor.

<http://thediplomat.com/2013/11/chinas-energy-rebalancing-a-new-gazpolitik/>

BREZİLYA:

Uluslararası Enerji Ajansı'nın Dünya Enerji Görünümü 2013 yayınında, Brezilya'nın küresel bir enerji süper gücü olacağı belirtilerek dünyanın artan petrol ihtiyacının karşılanmasında önemli rol oynayacağı tahmin ediliyor. Raporla göre, Brezilya'nın 2035 yılına kadar petrol üretimini üç katına çıkarması, doğal gaz üretimini ise 2030 yılına kadar beş kat arttırması bekleniyor.

<http://www.ipsnews.net/2013/11/brazil-headed-towards-an-energy-revolution/>

ARJANTİN:

Arjantin Devlet Başkanı Cristina Kirchner Arjantin'in petrol ithalatını azaltmayı hedeflediğini, buna yönelik olarak petrol ve doğal gaz sektöründe yeni yatırımlar öngörüldüğünü açıkladı. Geçtiğimiz on yıllık dönemde Arjantin'in petrol ve doğal gaz üretiminin azaldığı ve ülkenin net ithalatçı durumuna dönüştüğü belirtiliyor. Resmi verilere göre, Arjantin'in ithal yakıt faturasının yılda %25 oranında arttığı ve enerji ithalatına bu yıl 12 milyar dolar harcadığı kaydediliyor. Arjantin'in petrol ve doğal gaz sektörünü yeniden canlandırmak için milli petrol şirketinin uluslararası enerji şirketleri ile ortaklık geliştirmeyi hedeflediği belirtiliyor.

<http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303653004579210930117218494>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA:

Rus Ekonomik Kalkınma Bakanlığı tarafından yayınlanan yeni tahminlere göre, gerçek petrol fiyatları ve petrol üretiminin azaltılması, önümüzdeki on yılda Rusya'da önceden tahmin edilenden belirgin derecede daha düşük ve yavaş ekonomik büyümeye neden olacak. MED Mart ayında Rusya'nın ekonomik büyümesinin 2030 yılında yüzde 4,3 olacağını söylemişti. Ancak yeni tahminlerde ekonomik büyüme yüzde 3 olarak belirlendi. Sonuç olarak Bakanlık, Rus ekonomisinin önümüzdeki 17 yıl içinde küresel ekonomik büyüme oranının gerisinde kalacağını tahmin ediyor. Revize tahminlere göre, ülkenin petrol ve gaz sektörü Rus ekonomisinin geri kalanından daha hızlı büyümeye devam edecek. Bununla birlikte, petrol fiyatlarında önemli bir büyüme olmaması ve üretimdeki durgunluk nedeniyle petrol ihracatı, 2009 krizi öncesinde olduğu gibi Rusya ekonomisindeki itici güç olmaktan çıkacaktır.

http://indrus.in/economics/2013/11/18/russian_long-term_economic_growth_may_be_leaner_than_predicted_30901.html

RUSYA-AVRUPA:

Gazprom, Güney Akım Projesinin sürekli ilerlediğini duyurdu. Gazprom Yönetim Komitesi, Güney Akım Doğalgaz Boru Hattı inşaatının ilerlemesi ile ilgili bilgileri edindi. Bu projenin sürekli ilerlemekte olduğuna işaret edilerek, yoğun çalışmaların gaz boru hattının geçtiği tüm ülkelerde yapılmakta olduğu belirtildi. Deniz inşaatı sürecinin bir parçası olarak, tüm tasarım ve araştırma faaliyetleri derin su bölümü için tamamlandıktan sonra, çalışmalar gaz boru hattının Rusya ve Bulgaristan'ın deniz ve kara sektörlerinde devam edecek. Rus deniz bölümü ile ilgili Çevresel Etki Değerlendirmesi onayı alındı. Bulgar deniz bölümü için Aralık 2013'den önce ÇED raporu alınması bekleniyor. İhale prosedürü, boru temini ve derin su dökme yüklenicilerinin seçimi için düzenlendi. 31 Ekim 2013 tarihinde Güney Akım Bulgar bölümünde ilk kaynaklı boru ekleme töreni Rasovo kompresör istasyonu alanının yakınında gerçekleşti. Bu ay Sırbistan Cumhuriyeti'nde en kısa sürede inşaat başlanması bekleniyor. Bu günlerde Sırp bölümünde rotanın bir planı onaylandı. Hâlihazırda, arkeolojik araştırmalar yapılmakta olup ÇED verileri hazırlanmaktadır.

http://www.youroilandgasnews.com/gazprom+announces+south+stream+advancing+steadily_96342.html

RUSYA-ABD:

Geçen Cuma günü Rus parlamentosu, devlete ait Gazprom şirketinin rakipleri tarafından deniz yoluyla taşınacak sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatına verilecek izne bir adım daha yaklaştı. Kuzey Amerika şeyl patlama sayesinde dünya pazarına bir ölçüde düşük fiyatlı LNG kayması olabilir. ABD'nin, konumunun aşırı değerli olduğuna inanmasına ve mevcut avantajlarına rağmen, Rusya önümüzdeki yıllarda Avrupa ve Asya pazarları için en iyi seçenek olmaya devam edecek. Yeni değişiklikler kapsamında Ocak 2013'te, bir LNG tesisi kurmak ya da gaz göndermek için, ortaklıklar şeklinde tesis lisansı alınarak LNG ihracatı yapılacak. Rus devlet kontrolü altında şirketlerin deniz alanlarında üretim paylaşım anlaşmaları ile LNG ihracatları mümkün olabilecek. Reuters'e göre bugün Rusya'daki tek aktif LNG projesi, yılda 10 milyon ton üreten Sakhalin-2 projesidir. Royal Dutch Shell ve Mitsui gibi diğer operatörlerin, projenin Gazprom'un baskısı altında olması nedeniyle genişlemeleri mümkün olmadı.

<http://www.energyandcapital.com/articles/russian-lng-exports/4026>

RUSYA:

Rosneft 2014-2017 yılları arasındaki petrol üretiminde yıllık yüzde bir büyüme bekliyor. 2017 sonrasında ise yıllık büyümenin yüzde 3-4 ile hızlandığı görülecek. Analistlerin şirketin yöneticileriyle Salı günü yapılan toplantı sonrasında yaptığı açıklamada, Rusya'nın en büyük petrol üreticisi Rosneft, ülkenin genel hedefleri doğrultusunda yeni alanların devreye girmesi sayesinde, önümüzdeki yıllarda petrol üretimindeki büyümenin istikrarlı olmasını beklediğini söyledi. Igor Sechin başkanlığındaki Rosneft'in, Mart ayında İngiliz-Rus ortaklığı TNK- BP'yi 55 milyar dolara satın alması sayesinde Rusya'nın petrol üretimi, dünya petrol üretiminde yüzde 40 payı yakaladı. Analistler Alexander Burgansky ve Moskova merkezli aracı OTKRITIE'den Roman Odarich Rosneft'in petrol üretiminde 2014-2017 yılları arasında yaklaşık yüzde 1, daha sonra yıllık yüzde 3 ila 4 büyüme öngördüklerini söyledi.

Ayrıca Rosneft'in en önemli stratejik hedefinin, Yugansk ve Samotlor alanlarında temel üretim miktarını sürekli korumak olduğunu söyledi.

<http://www.reuters.com/article/2013/11/19/russia-rosneft-idUSL5N0J43F820131119>

RUSYA-İTALYA:

İtalyan petrol şirketi Eni, çarşamba günü Rusya'nın kuzeyinde bulunan doğal gaz alanındaki hisselerini yaklaşık 2,9 milyar dolara satarak bir denizaltı boru hattı ile Arktik Okyanusun başka bir yerindeki girişim bölgesine odaklanmak amacıyla olduğunu açıkladı. Şirket, Rusya'nın Yamal Yarımadası'ndan Moskova'nın kuzeydoğusuna kadar olan doğalgaz alanlarının satışı konusunda, kuzeydeki petrol ve doğalgaz sondajı için ortak girişimler içine katılmak isteyen diğer Batılı petrol şirketlerinin tersine bir strateji izlediği görünümü veriyor. Ancak Eni hisselerinin satışının, Rusya'da iş yapma ve Arktik bölgede petrol çıkarma ilgilerinde bir azalma olduğunu göstermediğini söyledi. Diğer yandan bu ay bir başka İtalyan enerji şirketi Enel, Sever Energia adlı bir şirkette bulunan gaz alanlarındaki payını, Rus devlet petrol şirketi Rosneft'e satmayı başardı.

http://www.nytimes.com/2013/11/21/business/energy-environment/italian-oil-giant-eni-plans-to-sell-gas-field-in-russia.html?hpbw&rref=&_r=0

ORTA DOĞU & KUZEY AFRİKA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

SUUDİ ARABİSTAN:

Uzmanlar, enerji sübvansiyonlarını verimsizliği büyüten bir faktör olarak ifade ediyorlar. Uzun zamandır baş suçlu olarak enerji zengini Ortadoğu görülüyor ve bu konudaki sesler her geçen gün daha da güçleniyor. Çoğu raporda, özellikle vurgulanan ifadelerden biri de sübvansiyon edilmiş enerjinin Körfez İşbirliği Ülkeleri Konseyi ile birlikte tüm dünyada talebin ortalamasının üzerine çıkmasına neden olduğudur. Bölge'de petrol ve doğalgaz tüketiminde olağanüstü bir artış kaydedilmiştir.

<http://www.saudigazette.com.sa/index.cfm?method=home.regcon&contentid=20131124187603>

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ:

BAE Devlet Bakanı ve Enerji ve İklim Değişikliği Özel Temsilcisi Dr Sultan Ahmad Al Jaber'in liderliğindeki BAE heyeti Polonya, Varşova'da düzenlenen iklim değişikliği konferansına katıldı. Dr Al Jaber, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon ile gerçekleştirilen toplantıda BAE'nin iklim değişikliği konusundaki bağlılığını yineledi. Toplantıda ayrıca uluslararası iklim politikaları tartışıldı ve BAE ve BM arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi için dünyada iklim değişikliği ile ilgili sürmekte olan güçlükler masaya yatırıldı.

<http://gulfnews.com/news/gulf/uae/government/uae-participates-in-un-conference-in-warsaw-1.1258855>

MISIR:

Ekim ayı sonu ve kasım ayı başlarında enerji sektöründe bazı iyileşme göstergeleri görüldü ama bu yeterli değil. Yerli üretim büyük ölçüde Arap Baharıyla birlikte durduruldu. Diğer yandan hükümet karadaki aramalara yeterli teşvik vermemesine rağmen yatırımcıların ultra derin sondajlara başlamasını ümit ediyor. Bu arada Geçici Hükümet, 15 yeni kuyunun Süveyş Körfezi, Sina, doğu ve batı çöllerinde olmak şartıyla yeni yatırımları temsil eden 470 milyon dolarlık 9 anlaşma imzaladı. Kontratlar, 2010 yılından bu yana ilk kez bu şekilde, Shell, BICO, Greystone, Petzed ve Mısır Genel Petrol Şirketi (EGPC)'ne gitti.

<http://oilprice.com/Geopolitics/Africa/Breathing-Life-into-Egypt-Dying-Energy-Sector.html>

IRAK:

Birleşik Devletler Enerji Sekreteri Ernest Moniz, Washington'un Türkiye ile Bağdat arasında gelişen ilişkiden memnuniyet duyduğunu ve petrol anlaşmasının taraflar tarafından kararlaştırılmasının ve anlaşmanın Irak'ın anayasal yapısına uygun olması gerektiğini ifade etti.

<http://www.hurriyetdailynews.com/us-hails-turkey-iraq-oil-dialogue-energy-secretary-ernest-moniz.aspx?pageID=238&nID=58397&NewsCatID=344>

THINK– TANK KURULUŞLARI

<http://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/shale-gas-could-transform-energy-geopolitics>

KAYA GAZI ENERJİ JEOPOLİTİĞİNİ DÖNÜŞTÜREBİLİR

Yeni teknolojiler ve sondaj teknikleri sayesinde kaya gazında yaşanan gelişmeler adım adım Ortadoğu ve Rusya'ya bağımlı şekilde oluşmuş küresel enerji güvenliği denklemini dönüştürmektedir. Kopenhag iklim görüşmelerinde vurgu yapıldığı gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş umut edilmiş olsa da, fosil yakıtlar önümüzdeki yıllarda da baskınlığını sürdürmeye devam edecek ve bu yakıtların en temiz olan doğal gaz merkezi önemde olacaktır.

Geleneksel olmayan (*unconventional*) gazlar olarak da bilinen kaya gazı ve kömür yatağı metan gazları son iki yılda %20 oranında artış göstermiş olup, ABD gaz üretiminin yaklaşık %40'ını oluşturmaktadır. ABD Enerji Bilgi Ajansı'nın (EIA) yaptığı projeksiyona göre 2030 yılında kaya gazı üretimi ABD toplam gaz üretiminin %62'si seviyesine ulaşacaktır. Ayrıca benzer jeolojiye sahip olan Çin ve Avustralya'nın da kaya gazı üretimlerini artırmaları beklenmektedir. EIA'nın projeksiyonuna göre kaya gazının bulunması küresel doğal gaz rezervlerini yaklaşık ikiye katlayacaktır.

Çevresel Sorunlar

Kaya oluşumları içerisinde sıkışan kaya gazının çıkarılması yakın zamana kadar ticari olarak uygun görülmemiştir. Ancak, hidrolik çatlatma olarak bilinen bir süreç ile yeni bir yatay sondaj tekniklerinin kullanılmaya başlanması büyük ölçekli üretimi mümkün kılmıştır.

Kaya gazının çıkarılması süreci kaya içersine büyük oranda su ve kimyasal maddelerin (benzen dahil) pompalanmasını içermektedir. Dolayısıyla kaya gazı üretilen yerlerde ve çevrelerinde kimyasal kullanımından kaynaklanan muhtemel kirliliklere yönelik endişeler söz konusu olmaktadır. Ne var ki bu endişeler yersizdir. Zira kaya gazı çıkarılan kayalar su akiferlerinin birkaç bin metre altında yer almaktadırlar.

Enerji Oyunundaki Dönüşüm Mü?

Kaya gazındaki gelişmeler için önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir. Birçok enerji analistine göre kaya gazındaki gelişmeler enerji oyununu değiştirici niteliktedir. Kaya gazı dünya gaz piyasasını önemli ölçüde etkilemektedir. Ayrıca, diğer enerji kaynaklarının görece rolünü de dönüştürerek enerji güvenliği jeopolitiğini de dönüştürmektedir.

Örneğin ABD kaya gazı üretimi küresel gaz piyasalarını dönüştürmektedir. ABD'nin kaya gazı üretimiyle yaşadığı bolluk LNG projelerinin devreye girmesine olanak sağlamakta ve bu durum başta Avrupa olmak üzere diğer pazarlardaki spot piyasayı etkilemektedir.

Kaya gazı üretimindeki gelişmeler ABD ve diğer ülkelerdeki enerji karışımını etkileyebilir. Öyle ki, gerçekleştirilen üretim sonrası gaz fiyatlarının düşük kalması halinde elektrik enerjisi üretimi için kömürden gaza geçiş söz konusu olabilir. Hatta fiyatlara bağlı olarak doğal gaz, otobüsler ve ulaşım filolarında kullanılmak suretiyle petrolün yerine ikame edilerek bir ulaşım yakıtı haline gelebilir.

Kaya gazında yaşanan gelişmeler olası jeopolitik etkileri bağlamında da ilgi çekicidir. Kaya gazının yaygın bir şekilde üretilmesi Avrupa arzı üzerinde kontrol sahibi olan Rusya'nın bölge üzerindeki etkinliğinin azaltma potansiyeline sahiptir. Kaya gazının dünya gaz piyasalarında önemli bir faktör haline gelmesiyle Avrupa LNG arzını Rusya'nın dışında ve görece olarak daha ucuz kaynaklardan karşılayabilecektir ki bu durum Avrupa-Rusya ilişkilerinin yeniden dizayn edilmesini beraberinde getirecektir.

Tüm bu gelişmeler şimdilik spekülasyon düzeyinde kalabilir. Ancak, kaya gazını göz ardı etmek imkansızdır. Enerji analistleri, kaya gazını bir oyun değiştirici olarak görmektedir. ABD'deki gaz resminin değişmesiyle birlikte kaya gazında yaşanan ve yaşanması muhtemel gelişmeler dünya gaz piyasasına belirsizlik enjekte etmektedir. Özetle, kaya gazının oyun değiştirici olacağı yönündeki yargı önümüzdeki on yıl içerisinde test edilebilecektir.

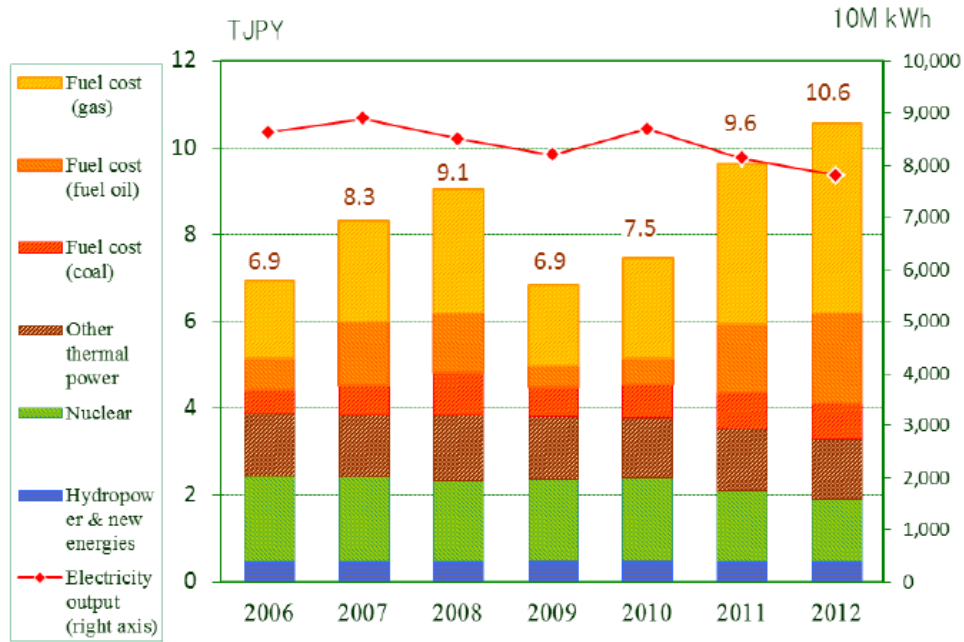
The Institute of Energy Economics (Japonya)

<http://eneken.ieej.or.jp/data/5252.pdf>

FUKUSHİMA DAİİCHİ KAZASINDAN SONRA ELEKTRİK ÜRETİM MALİYETLERİNİN ARTMASI VE BUNUN ELEKTRİK ENERJİSİ SANTRALLERİNE FİNANSAL ETKİSİ

1. Enerji Santrallerinin Maliyetlerinin Artması

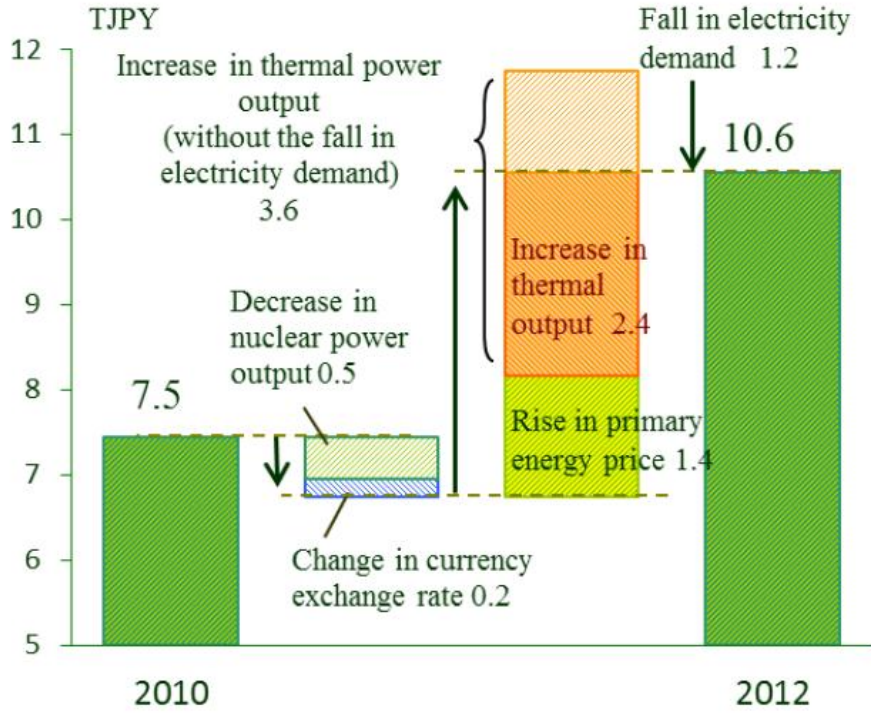
Birinci şekil, 12 enerji santralinin enerji üretim maliyetlerini göstermektedir. Enerji üretiminin toplam maliyeti 2010 yılında 7,5 trilyon yen iken Fukushima Daiichi kazasından sonra 2011 yılında 9,6 trilyon yen'e ve 2012 yılında 10,6 trilyon yen'e çıkmıştır. Özel olarak, termik santrallerde yakıt maliyetleri 3,7 trilyon yenden 2011 yılında 6,1 trilyon yen'e, 2012 yılında ise 7,3 trilyon yen'e çıkmıştır.

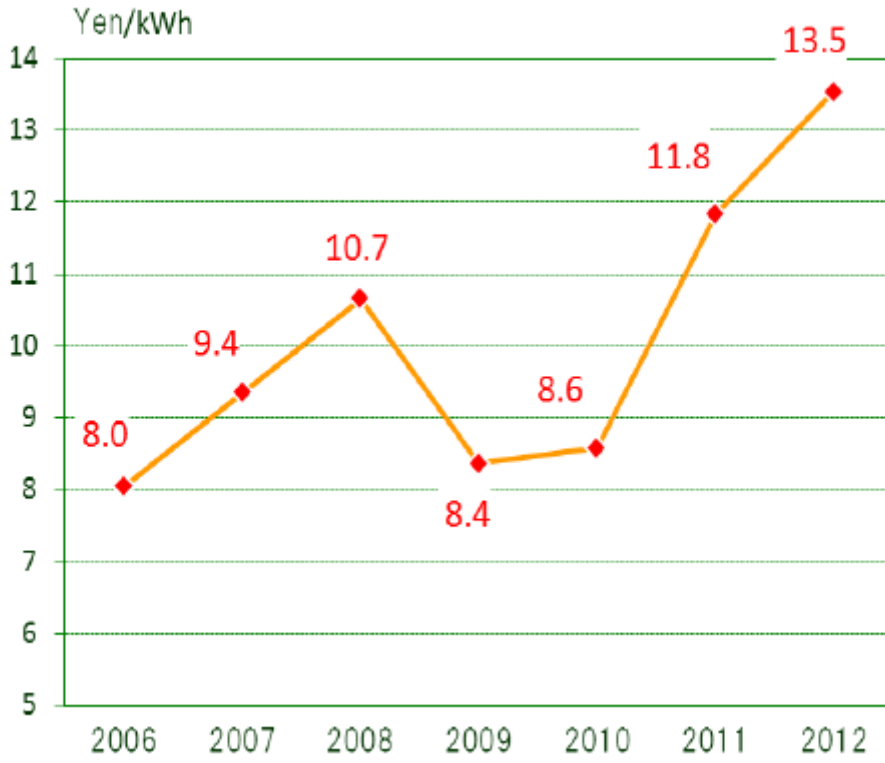
Şekil – 1 Enerji Üretim Santralleri Maliyetleri (12 Şirket için)

2. İthal yakıt fiyatlarının artması tahminlere göre 2010 – 2012 yılları arasında yaklaşık olarak 1,4 trilyon yen maliyete neden olmuştur. Bununla birlikte döviz kuru farklılıkları sonucunda artış 1,2 trilyon yen olarak yansımıştır.

Fosil yakıt ithalatının artması, nükleer santrallerin kapatılmasından dolayı termal enerji üretiminin artması kısmen elektrik talebinin azalması ile dengelenmiştir. Eğer elektrik talebi azalmamış olsa ve ihtiyacın tamamı termal santrallerden karşılanmış olsa, maliyet 3,6 trilyon yen civarında olacaktı. Bu miktardan 0,5 trilyon yen nükleer santralin enerji üretmek için gerekli maliyeti çıkarıldığında ise 3,1 trilyon yen kalmaktadır. Bununla birlikte maliyet artışı toplamda 1,9 trilyon yen olarak gerçekleşmiş, talebin azalması ile 1,2 trilyon yenlik maliyet artışı yaşanmamıştır.

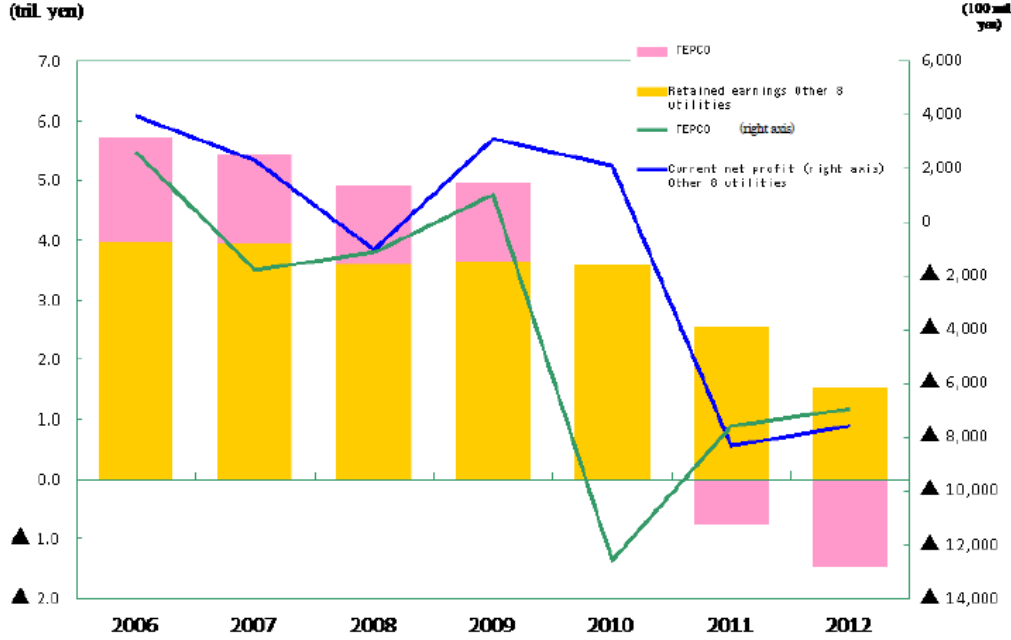

Şekil – 2 Enerji Üretim Maliyetinin Artışı

Şekil – 3 Ortalama Enerji Üretim Maliyeti (12 Şirket için)

3. Elektrik enerjisi santrallerine etkisi, elektrik maliyetlerinin artması elektrik santrallerini finansal açıdan oldukça etkilemiştir. Nükleer enerji santrallerinin kapatılması başta Tokyo Elektrik Üretim Şirketi (TEPCO) olmak üzere diğer 8 firmayı (Okinawa Elektrik hariç) da oldukça etkilemiştir. Firmaların gelirleri 2010 – 2012 yılları arasında toplamda 2 trilyon yen azalmıştır.

Şekil – 4 TEPCO Ve Diğer Sekiz Şirketin Toplam Net Karları ve Birikmiş Karları

<http://www.brookings.edu/blogs/up-front/posts/2013/11/19-warsaw-climate-change-negotiations-roberts>

VARŞOVA'DA GRİ BULUTLAR: BMİDÇS İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MÜZAKERELERİ İKİNCİ HAFTASINA GİRDİ

Kış bulutları ortalığı loş gri yaparken, Varşova'da iklim değişikliği müzakerelerinin ikinci ve son haftası başlamıştı. Ne yazık ki, istikrarsız iklimin ortaya çıkaracağı ciddi riskleri ortadan kaldıracak istekli küresel çabalara dair umutlar da benzer şekilde loş görünmekteydi. Olumsuzluğun ayak sesleri, iklim için güçlü küresel çabalara dair umut besleyen ve yüzüne cesur bir ifade takınan herkesi bastırmaktaydı. Haiyan tayfunu iklim değişikliğini birlikte ele almak için bir aciliyet yansıması olarak görüldü.

Büyük resimde, 2015 yılına kadar 2020'de yürürlüğe girecek şekilde bir anlaşma yapılması için yapılan plan iki sene önce Durban'da ileri sürülmüştü. Bu anlaşma, "bir yasal enstrüman veya tüm taraflara uygulanacak şekilde Çerçeve Sözleşme kapmasında yasal gücü olduğuna dair üzerinde anlaşılmış bir protokol" şeklinde olacaktır. Şu noktada, sonucun nasıl herkesi kapsayacağı ya da anlaşmanın nasıl anlamlandırılacağı belirsizdir.

Tartışmalar şu noktalarda ilerlemektedir: Zengin ve fakir ülkeler arasında taahhütlerin tür ve ölçü olarak farklılaştırılması, kendi sera gazı emisyonlarını azaltmak için taahhüt veren ülkelerin karakterleri ve zayıf olan taahhütlerin nasıl değiştirileceğine dair değerlendirme ve gözden geçirme süreci. Bir başka tartışma konusu ise, BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon'un Eylül 2014'te BM üyelerini yüksek seviyede New York'a çağırmasından sonra alınacak taahhütlerin problemi çözmek için çok zayıf olması durumunda ne yapılacağıdır; ancak bu hazırlıkların o zaman kadar yetişmesi çok zor görünmektedir.

Yıllık düzenlenen Taraflar Konferansı (Conference of the Parties – COP) müzakereleri, düzenlendiği iki haftalık dönem boyunca genellikle dibe vurur; ancak bu yıl normalden daha da kötüydü. Japonya ve Avustralya bu yılın kötü adamları olarak ortaya çıktılar. Yeni Avustralya hükümeti, toplantılara Bakan yollamaktan vazgeçtiği ve görüşmelerin altını kazdığı gerekçesi ile arka arkaya Günün Fosili seçildi. Japonya ise 2020 yılındaki emisyonlarını 2005 yılı seviyesine göre %25 azaltma taahhüdünden geri adım atarak oranı %3,8'e indirdi.

Finans ise 2015 anlaşması yolunda bulunan bazı engelleri kaldırma potansiyeline sahip, Varşova'da görüşülen ana konu olarak görünmektedir; ancak bu konuda da süreç durmuştur. ADP'NİN (the Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action) eş başkanları 2015 anlaşması hakkında müzakere edilmesi için yeni bir metin ortaya koydular. Bu metin çok basit ve bir yapılacaklar listesi olarak algılanmaktadır. Bu metin tarafların taahhütlerini uygulamak veya finansal taahhütlerini ne zaman uygulayacaklarına dair bir tarih ortaya koymamaktadır. Yeni metin finans taahhütlerinin kapsamını belirlememektedir.

2015 anlaşması için yapılan tartışmalar finans hareketlerinin eksikliği nedeniyle tehlikeye atılıyor ve ilerlemiyor. G77 ve Çin Grubundan oluşan 134 gelişmekte olan ülke, finansal sözler ve fonlama ihtiyacının Kopenhag ve Cancun'da söz verildiği şekilde yerine getirilmesi için bastırmaktadır.

Varşova'daki bir başka sıcak başlık ise Brezilya'nın ilgi çekici; ancak uygulanması zor olan emisyon azaltma taahhütlerinin Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli'nin tarihsel verilerine dayanarak hesaplanması önerisi olmuştur. Bu öneri 1992 Çerçeve Sözleşmesinin eşitlik ve tarihsel sorumluluk ilkelerine dayanmaktadır. Bazı ülkeler (özellikle AB), tarihsel emisyonlar göstergesine odaklanmanın çerçeveyi çok daraltacağını düşünmektedirler. Ayrıca bu durumun HİDP'İN çalışmalarını politize edeceği endişeleri de bulunmaktadır.

Anlaşmazlık alanlarının en akut olanı ise "kayıt ve hasar" denilen yeni müzakere konusudur. Bu konu, gelişmekte olan ülkelerde iklim değişikliğinin meydana getirdiği kayıpların nasıl telafi edileceği ile ilgilenmektedir. Söz konusu tartışma, aslında Küçük Ada Devletleri Birliği tarafından 1989'da dile getirilmiştir.

Sonuç olarak, Varşova'da havanın açılmasını, yeni güneşli bir gökyüzünün kutuplaşmış dünya üzerinde doğmasını bekliyoruz. Kış günlerinde bile güneş ışıltı ışıltı olabilir. O güneş Varşova Stadyumu'nun toplantı odalarındaki karanlığı ortadan kaldıracaktır. Sorun ise, o güçlü kara bulut üretici makinenin kimin tarafından kullanıldığının bulunmasıdır.